

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2017-06-16

Dnr Ks 2017/0189-01

Till Kommunstyrelsen

Utredning av möjligheten att neka kringresande cirkusar, där uppvisandet av icke domesticerade djur ingår, att nyttja kommunal mark.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda möjligheten att neka kringresande cirkusar, där uppvisande av icke domesticerade djur ingår, att nyttja kommunal mark. Enligt den utredning som samhällsbyggnadsförvaltningen utfört kan det finnas en möjlighet att neka uppvisande av icke domesticerade djur, med vissa undantag, på kommunal mark genom regler i vid markupplåtelser.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens planarbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå

Kommunfullmäktige besluta

Godkänna detta tjänsteutlåtande daterat 2017-06-16 som redovisning och återrapportering av uppdrag att utreda möjligheten att neka kringresande cirkusar, där uppvisande av icke domesticerade djur ingår, att nyttja kommunal mark.

Kommunstyrelsens planarbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

Uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att förbereda för ett beslut som innebär att Österåkers kommun inte upplåter kommunal mark till cirkusar och liknande som förevisar icke domesticerade djur med undantag för sjölejon och renar

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 14 mars 2016 att bifalla motion nummer 29 från Andreas Lennkvist Manriquez (V) och Michael Solander (MP). Beslutet innebär att Kommunstyrelsen fick i uppdrag att utreda möjligheten att neka kringresande cirkusar, där uppvisande av icke domesticerade djur ingår, att nyttja kommunal mark.

Av 35 § djurskyddsförordningen framgår att ett antal djurarter som apor, rovdjur, säldjur, noshörningar, flodhästar, hjortdjur, giraffer, kängurur, rovfåglar, strutsfåglar och krokodiler inte får visas offentligt på cirkus, varieté eller liknande. Vissa djur är enligt samma paragraf uttryckligen undantagna från förbudet såsom tamkatt, tamhund, sjölejon och renar. Andra arter såsom elefant, kamel, zebra m.fl. finns inte upptagna i förordningen.

Flera kommuner har prövat frågan om att neka icke domesticerade djur på cirkusar genom att besluta införa föreskrifter i de lokala ordningsföreskrifterna. Denna möjlighet har av domstolar konstaterats inte vara möjlig då det är Jordbruksverket som reglerar frågan om vilka djur som tillåts på cirkusar i Sverige. Ett lokalt beslut kring detta kan inte ersätta ett nationellt beslut i frågan. De lokala ordningsföreskrifterna ska kunna reglera sådant som inte regleras på annat sätt.

Tjänsteutlåtande

En möjlighet, som Västerviks kommun beslutat pröva, är att styra genom regler i markupplåtelse av kommunens mark. Kommunen kan då ställa krav på kommunens mark i egenskap av markägare.

Västerviks kommun beslutade i oktober 2016 att ”inte ge markupplåtelse till cirkusar (eller liknande), som har icke domesticerade djur i sina föreställningar eller som visas i annat sammanhang.”

Västervik kommuns beslut överklagades till förvaltningsrätten. Beslutet visade sig senare sakna laglig grund eftersom de i sitt beslutsunderlag nämnt att det icke domesticerade sjölejonet skulle förbjudas, vilket i djurskyddsförordningen uttryckligen är undantaget från de djur som inte får förevisas.

Genom en delegation fick därför kommunens tjänstemän i uppdrag att formulera om beslutet i samband med yttrande till förvaltningsrätten så att det fick laglig grund. Västerviks kommun uttalar följande i sitt yttrande till förvaltningsrätten:

”Det överklagade beslutet rör vilka djur som ska tillåtas vid cirkusevenemang. Det framgår tydligt av beslutet att förbudet riktar sig mot icke domesticerande djur, d.v.s. vilda djur såsom elefanter, zebror och sjölejon. Det ska förtydligas att de djur som omnämns i motionen utgör exempel på djur som ska förbjudas, detta innebär därmed att det överklagade beslutet inte enbart tar sikte på de djur som omnämns i motionen. Västerviks kommun är medveten om att sjölejon är ett djur som inryms i 35 paragrafen, djurskyddsförordningen, över förteckning av de djur som får användas på cirkus. Detta till trots, så vill Västerviks kommun återigen förtydliga att djuren som omnämns i motionen är exempel på vilda djur.”

Förvaltningsrättens slutsats blev att Västervik kommuns beslut inte strider mot 35 § djurskyddsförordningen med motiveringen:

”I 35 § första stycket djurskyddsförordningen anges att djur inte får föras omkring och förevisas offentligt i menagerier. Av andra och tredje styckena framgår att vissa angivna djur inte heller på annat sätt får föras omkring och i samband därmed förevisas offentligt, eller visas vid föreställning eller i något annat sammanhang. Förvaltningsrättens prövning är begränsad till vad som omfattas av det överklagade beslutet. Det överklagade beslutet innehåller inte något förbud avseende rätten att förevisa djur på cirkus. Beslutet strider därmed inte mot djurskyddsförordningen.”

Förvaltningsrättens dom har överklagats till Kammarrätten. Prövningstillstånd har därefter, den 10 maj 2017, beviljats i Kammarrätten.

Slutsatsen av detta, om vi utgår från förvaltningsrättens dom, är att kommunen inte kan lägga något förbud mot att förevisa djur på cirkusar. Däremot skulle kommunen i samband med markupplåtelse till cirkusar kunna lista vilka djur som får förevisas. De djur som då, i så fall, får förevisas på cirkusar där kommunen upplåter marken är domesticerade djur samt sjölejon och renar.

Risken med modellen, att styra genom markupplåtelse, är att cirkusar som utöver sjölejon och renar också har andra icke domesticerade djur kan känna sig diskriminerade i förhållande till andra cirkusar som inte har vilda djur. En annan risk är att cirkusar i stället väljer att förlägga sig hos andra markägare.

I sammanhanget finns också en gråzon mellan helt domesticerade djur och icke domesticerade djur. Vissa djur är delvis domesticerade som till exempel vissa arter av elefant och den svenska renen.

Förvaltningens slutsatser

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens bedömning är att de inte är möjligt att i kommunens lokala ordningsföreskrifter förbjuda uppvisande av icke domesticerade djur vid cirkusar i vår kommun.

Det kan dock vara möjligt för kommunen att som markägare att vid markupplåtelse av kommunal mark förbjuda uppvisande av icke domesticerade djur med undantag för sjölejon och renar. Denna fråga är dock ännu inte helt juridiskt avgjord.

Det är förvaltningens bedömning att det skulle kunna vara möjligt för Österåkers kommun om kommunen så önskar att redan nu förbjuda uppvisande av icke domesticerade djur vid cirkusar. Man kan som Västerviks kommun besluta om att inte upplåta kommunal mark till cirkusar som förevisar ett antal listade icke domesticerade djur. Alternativt kan Kammarrättens dom i Västerviksmålet inväntas vilken eventuellt kan ge ytterligare vägledning i rättsläget.

Bilagor

1. Motion om djurcirkus till Österåkers kommun, Åkersberga 2015-10-23
2. Förvaltningsrätten i Linköping, DOM, 2017-03-28

Kent Gullberg
Samhällsbyggnadschef

Per-Olof Kroon
Bitr. samhällsbyggnadschef